

Kulturparken, Gamla Folkets hus (nr 09)

Motiv för bevarande

Området innehåller de sista resterna efter Handens gamla centrumbebyggelse. Den är viktig för förståelsen av tätortens omvandling från lokalsamhälle till pendelförort. Områdets kulturhistoriska värde ska ses ur ett lokalt perspektiv.

Beskrivning

Området innehåller byggnader från första hälften av 1900-talet. Bebyggelsen består av Gamla Folkets Hus, några villor med uthus och rest av trädgårdar. Området ligger som en lunga mellan järnvägen och de moderna flerfamiljshusen i Handens norra centrala delar och har inte förändrats mycket sedan 1950-talet. En bit av bilvägen, till det numera bortagna Handens gamla stationshus, finns kvar inom området men har blivit omvandlad till asfalterad gångväg.

Området är ganska flackt utom närmast järnvägen där marken sluttar brant nedåt. Det är glest bevuxet med lövträd och marken är till stora delar täckt av gräs.

Folkets hus är en ljusbeige träbyggnad med tak av tjärad papp. Det första Folkets hus byggdes 1923-24 men den byggnaden brann 1928. Huset återuppfördes dock på samma plats samma år. Det byggdes till 1937 och 1958. I Gamla Folkets hus har man hållit möten, arrangerat danstillställningar, visat bio, spelat revy mm. Zarah Leander är en av de många artister som har uppträtt där. Från början var lokalen en nöjeslokal och var länge den enda större samlingslokalen i Handen. 1935 övertogs huset av Folkets Husföreningen som använde det till 1983 då Nya Folkets hus kom till i kvarteret Najaden. Sedan 1983 har kulturföreningen ROJ använt gamla Folkets hus för teaterverksamhet.

Villorna i området är en rest av den tidiga villabebyggelsen i Handen. De är nymålade och välvårdade och några har försetts med skyltar på vilka man kan läsa namnen "Villa Rudan", "Bagarvillans aktivitetshus" och "Gula Villan, Levande Zon". I dag används villorna till bland annat kommunala aktiviteter eller är utyrda som bostad.

På 1920-talet styckades mark av från Söderby gård och bebyggelsen spreds så småningom över det område som då bara kallades Handen men i dag även Haninge centrum. Handens första ekonomiska centrum växte fram spontant runt de tre korsningar som bildades av Nynäsvägen, Dalarövägen och vägen mot Vendelsö. Den kilformade tomten mellan de tre vägarna kallades från 1913 för "Gamla Handen" men man övergick så småningom till att säga "Kilen". Där låg ursprungligen en krog och smedja med namnet Handen. I dag finns en rondell på platsen.

Nästan all mark i området ägs av Haninge kommun

Gällande skydd och planer

Tätortsområde enligt Översiktsplan-Haninge fastlandsdel, 1992
Plan D37 1990, D153, 2003

Rekommendationer

Syftet är att bruka och bevara de äldre byggnaderna och närmiljön omkring

dem. Byggnadernas exteriörer bör inte förändras nämnvärt och tomternas utformning vad gäller infarter, grusgårdar, träd och buskar bör få behålla sin äldre karaktär. Likaså bör vägen behållas.

Nybebyggelse bör vara av en karaktär som passar in i området och inte placeras tätt eller för nära vägen. Området bör i framtiden ha en luftig bebyggelsespridning med rik växtlighet.

Förslag till skydd

Varsamhetsbestämmelser bör övervägas i detaljplan om ändrad användning av området skall komma ifråga.

Källor

- Konceptkartan, 1932
- Handen, Olle Flodby, 1992
- Handen i bilder, Olle Flodby 2001
- Handens Hembygdsmuseum, underlag för samråd, Martin Ahlsén med flera 2002
- Det gamla Handen, Bebyggelsehistoria m byggnadsvård, Martin Alsén, 2000

Gamla Folkets Hus

Bagarvillan

Området med de gamla husen ligger som en länk mellan den moderna bebyggelsen och järnvägen.

Publicerad av info@haninge.se

Senast uppdaterad 2012-06-01

Haninge kommun, 136 81 Haninge. Besöksadress: Rudsjöterrassen 2, Tfn 08-606 70 00, Fax 08-606 89 10, haningekommun@haninge.se

[LOGGA IN](#)